

SAMEN ZELFSTANDIG AAN DE SLAG:

WERKVORMEN VOOR SPELLING IN GROEP 3 EN 4

tekst:
**Marianne
Rozendaal**

SPEL BEWUST

Het boek *Spel bewust* biedt verschillende werkvormen aan voor spelling. Het is geen methode of een methodiek, maar bevat oefenactiviteiten voor het zelfstandig werken. De meeste activiteiten kunnen ingezet worden met iedere spellingscategorie waarmee geoefend moet worden, op het eigen niveau en in verschillende thema's.

Flitsdictiee is één van de werkvormen uit het boek *Spel bewust* (zie ook kader). Deze werkvormen worden in groep 3 ingezet in het tweede halfjaar. De leerlingen hebben zich dan de letters eigen gemaakt en hebben de klankzuivere periode afgesloten. In groep 4 wordt er meteen aan het begin van het schooljaar mee gestart.

Spel bewust is het resultaat van een onderzoek dat in 2011 verscheen en dat door de ASKO, een Amsterdams schoolbestuur en studenten van de PABO HvA is uitgevoerd op De Achthoek en De Mijlpaal, twee ontwikkelingsgerichte scholen uit dat bestuur. De

werkvormen zijn gebaseerd op theorieën uit de spellingsdidactiek. Spel bewust is te downloaden via de website van het ASKO (www.askobl.nl)

Scholen die hier mee willen werken, vinden in het eerste deel de beschrijving van het onderzoek en de werkwijze en in het tweede deel de stappenplannen en modellen van werkbladen. Leerkrachten die met deze activiteiten werken, maken zelf de bijbehorende woorden.

ANDERE ACTIVITEITEN UIT SPEL BEWUST ZIJN:

- *Sorteren maar*: leerlingen oefenen met de verschillende typen klanken. Ze lezen de woorden op de kaartjes en wijzen aan of de klank een korte of lange klank is, een medeklinker of een tweeklank. Doel van deze oefening is dat de leerlingen zich de vaktaal eigen maken die nodig is om de klanken te identificeren.
- *Weet ik het al*: een werkvorm waarbij de leerlingen oefenen met woorden waarvan de klanken op elkaar lijken: de v-f, de ij -ei, au en ou.
- *Bij Raad het woord*: een combinatieoefening van spelling en woordenschat. De ene leerling geeft een omschrijving van het woord en de ander andere raadt het woord en geeft aan wat er moeilijk zou kunnen zijn aan het woord.
- *Maak een zin*: voor het schrijven van teksten over een bepaald thema heb je zinnen nodig. Bij *Maak een zin* oefenen de leerlingen die zinnen met themawoorden.
- *Categoriekwartet*: leerlingen maken een kwartet van een bepaalde spellingscategorie. Deze werkvorm kan ook klassikaal. ■

FLITSDICTEE: PRIMA VOLGENS PLAN

Zilver en Ary uit groep 3 hebben samen een envelop met thema-woorden op hun tafel, een blaadje papier, een potlood en een stappenplan. Zilver heeft een diepe frons: ze wil het graag goed doen en bestudeert haar stappenplan. Ze pakt een woord uit de envelop, Zilver leest het woord voor aan Ary. Dan denkt hij na hoe hij het woord gaat opschrijven. Alles verloopt prima volgens (stappen)plan.

Zilver 'flitst' het woord, Ary schrijft nu het woord op. Als Ary klaar is, laat Zilver het woord zien. Ze controleren nu allebei klank voor klank of het woord van Ary goed geschreven is. Daarna wisselen ze en leest Ary een woord voor. Als ze helemaal klaar zijn, geven ze door middel van smileys aan wat ze van de activiteit vinden: ze reflecteren daarbij zowel op de inhoud als op de samenwerking. Zilver en Ary tekenen een vrolijk lachend gezichtje.

Aan het tafelgroepje van Zilver en Ary zijn nog vier leerlingen op dezelfde intensieve manier in een tweetallen aan het werk. In de rest van de groep zijn de leerlingen in circuitvorm met opdrachten uit andere taaldomeinen zelfstandig aan het werk. De leerkracht kan eerst een rondje lopen en begeleidt vervolgens een groepje taalzwakke leerlingen.

LEESVOER

Meer lezen over spelling voor de jongste kinderen? De Nieuwe Leraar heeft online leesvoer over dit onderwerp.

Spel bewust! Ontwikkelingsgericht spellingonderwijs in groep 3; ASKO Opleidingschool (2011)

Kwaliteitskaart, Spelling Leren; Dolf Janson (2010)

Zo leer je kinderen lezen en spellen; José Schraven (2001)

Tips voor betere spellingresultaten; Cees Hereijgens en Margo van den Berg

Marianne Rozendaal is taalcoördinator